

Milli maraqlara söykənən siyasət

2003-cü il oktyabrın 15-dən etibarən Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın regional və qlobal müstəvidə mövqelərinin möhkəmləndirilməsi, tərəfdaş və müttəfiqlərinin sayının artırılması, ölkəmizin beynəlxalq münasibətlər sisteminin nüfuzlu və ciddi təsir imkanlarına malik önəmli aktorlarından birinə çevrilməsi istiqamətində həyata keçirdiyi və yalnız milli maraqlara söykənən xarici siyasət kursu azərbaycanlılar üçün qürur, araşdırmaçılar üçün isə istinad mənbəyidir.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və suveren hüquqlarının tam təmin edilməsindən sonra, təkcə Cənubi Qafqazda deyil, Ön Asiyada və uzaq təsir arealı baxımından Avrasiyadakı reallıqların tamamilə dəyişməsi fonunda 20 il öncəyə nəzər salmaq, proseslərin inkişaf xronologiyasını sadalamaq kifayət qədər asandır. Bu, ən yaxşı halda bir neçə saatlıq vaxt tələb edə bilər. Lakin "birqütblü dünya fenomeni"nin süquta uğramaqda olduğu, yenisinin formalaşmadığı, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərindən doğan qlobal təhlükəsizlik mexanizmlərinin sıradan çıxarıldığı, güc amilinin digər amilləri üstələdiyi, olduqca mürəkkəb, ziddiyyətli, xaotik, bəzən isə anlaşılmaz beynəlxalq münasibətlər sistemi çərçivəsində Azərbaycan liderinin ölkənin milli maraqlarından bir millimetr də olsa geri çəkilmədən, güzəştə, qətiyyətli və cəsarətli bir mövqə sərgilədiyi önə çıxarılsa, geridə qalan zaman kəsiyinin hər saatında, hər anında nə qədər iti və çevik zəkanın, böyük zəhmətin və sonsuz fədakarlığın dayandığını söyləmək mümkündür.

Hətta Azərbaycana qarşı ən kəskin, qərəzli mövqedə dayanan qlobal media resurslarının analitikləri belə Prezident İlham Əliyevin geosiyasi proseslərin inkişaf istiqamətini və dinamikasını proqnozlaşdırmaq, dəqiq təhlil etmək, düzgün nəticə çıxarmaq, mövqə seçmək məharətindən hey-rətə gəldiklərini bildirirlər. Onlar ənənəvi olaraq ən önəmli məqamı ifadə edə, keçilən yolun mahiyyətini gün

işığına çıxara biləcək vacib sualların cavabını açıq saxlayırlar. Suallar isə belədir: Necə oldu ki, İlham Əliyev eyni vaxtda Ermənistan istisna olmaqla, MDB üzvü olan bütün ölkələrlə, o cümlədən Rusiya, çağdaş geosiyasi konfigurasiyada özünəməxsus yeri olan Çinlə, tamamilə əks qütbə dayanan ABŞ və Avropa İttifaqı, ziddiyyətli və dost olmayan münasibətlərə malik İran və ərəb ölkələri, hətta İsrailə əməkdaşlıq münasibətləri qura bildi? Necə oldu ki, Azərbaycanın təşəbbüsü və iştirakı ilə həyata keçirilən bütün enerji layihələri Avropanın enerji təhlükəsizliyinin əsas elementlərindən birinə çevrildiyi halda köhnə qitə üçün uzun illər boyu əsas enerji mənbəyi olan Rusiyayı atılan addımların onun əleyhinə yönəlmədiyinə inandırmağı və hətta sözügedən istiqamətdə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa nail olmağı bacardı? Necə oldu ki, İlham Əliyev Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına üzvlüyünü, hətta təsisatın aparıcı, ideya və istiqamətverici subyektinə çevirməyi, eyni zamanda həm NATO-nun ikinci hərbi gücü olan Türkiyə, həm də Şimali Atlantika Alyansı ilə, yumşaq desək, rəqabətdə olan qütbün - Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) dominant ölkəsi Rusiya ilə qarşılıqlı münasibətləri bütün istiqamətlərdə, o cümlədən, hərbi müstəvidə strateji müttəfiqlik müstəvisinə yüksəldə bildi? Necə oldu ki... Bu sualların sayı o qədər çoxdur ki, hər birinin cavabı üçün geridə qalan 21 ilin az qala hər saatinin ən incə detallarına kimi

təhlil olunmasına ehtiyac duyulur.

Prezident İlham Əliyevin xarici siyasətdə yaratdığı özünəməxsus və təkrarsız nümunənin bütün komponentləri, əslində, vahid strategiyanın tərkib hissəsidir. Azərbaycanın iştirakı və təşəbbüsü ilə həyata keçirilən enerji layihələri, enerji və nəqliyyat dəhlizlərinin diversifikasiyası istiqamətində atılan addımlar sadəcə ölkəmizin iqtisadi potensialının gücləndirilməsinə xidmət etməyib. Bütün bu layihələr ölkəmizin regional və qlobal miqyasda nüfuzunun artırılmasına və real təsir imkanlarına malik "yumşaq güc" amilinin formalaşdırılmasına xidmət edib. Bununla paralel olaraq, Azərbaycan Avropa İttifaqına üzv olan ayrı-ayrı ölkələrlə də strateji tərəfdaşlıq haqqında müvafiq razılaşmalar imzalamaqla, öz mövqelərinin köhnə qitədə həm də ikitərəfli münasibətlər kontekstində möhkəmləndirilməsinə nail olub.

Vaxtilə ölkəmizin ərazilərini işğal altında saxlayan Ermənistan KTMT-nin üzvü olduğu halda sözügedən təsisatın digər üzvləri Azərbaycanla münasibətlərini ən yüksək səviyyədə qoruyub saxlayır, hətta ölkəmizin təmsil olunmadığı bu təşkilatda bizim ədalətli mövqeyimizi müdafiə edirlər. Azərbaycanın Rusiya, Belarus, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Tacikistanla qurduğu yüksək səviyyəli ikitərəfli münasibətlər KTMT-də Ermənistanın əlini-qolunu bağlamış, manevr imkanlarını minimuma endirmişdi. Həm də bu səbəbdən rəsmi İrəvanın istər Tovuz döyüşləri, istər 44 günlük müharibə, istərsə də postmüharibə dövründə KTMT-ni qarşılıqlı əlaqəyə cəlb etmək niyyəti tamamilə iflasa uğradı və əks reaksiyaya səbəb oldu. İndi vaxtilə Azərbaycanın Belarus, Tacikistan və KTMT üzvü olan digər ölkələrlə qarşılıqlı əlaqələri üzərindən öz məhdud dünya görüşlərinə uyğun mülahizələr yürüdənlər yekun nəticəni göz önündən keçirib yanlış hesablamalarının fərqi nəyə

bilərlər. Yaxud Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına üzvlüyünü və bu hərəkat çərçivəsində atdığı addımları öz bəsit baxış bucaqlarının süzgecindən keçirənlər dünyanın BMT-dən sonra ikinci ən böyük təşkilatının ölkəmizə qarşı "səlib yürüşü" təşkil etməyə çalışınların planlarını necə pozduğunu yada salıb, əgər bacarsalar, utana bilərlər.

Dövlət başçısının xarici siyasətdəki bütün uğurlarının əsas sirri onun istisnasız olaraq Azərbaycan xalqının milli maraqlarından çıxış etməsidir. O, Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun yüksəldilməsi, maraqlarının qorunması, mövqelərinin möhkəmləndirilməsi üçün uzun illər boyu fasiləsiz və gərgin proqramla çalışdığı, saysız-hesabsız görüşlər keçirdiyi, ölkəmizlə bağlı həqiqətləri dünyaya çatdırmaq üçün bütün imkanlardan yararlanmağı bacardığı kimi, yə-nə də lideri olduğu xalqın və dövlətin mənafeyi naminə nə-dənsə imtina etməyi də çox yaxşı bilir. Bununla bağlı çoxsaylı nümunələr gətirmək olar.

Bu sırada Prezident İlham Əliyevin 2009-cu ildə həmin dövrdə ABŞ-nin Prezidenti olan Barak Obama və Dövlət katibi Hillari Klintonla İstanbulda, Avropa Parlamentinin sədri ilə Brüsseldə görüşməkdən imtina etdiyini və bununla da ölkəmizə qarşı nümayiş etdirilən ədalətsiz, qərəzli münasibətə açıq etirazını qeyd etmək olar. Azərbaycan Prezidentinin Fransa Prezidenti və Almaniya Kansleryinin də iştirak edəcəyi Qranada görüşündə iştirakdan imtina etməsini isə qənaətimə görə, yalnız milli maraqların müdafiəsi ilə əlaqələndirmək doğru olmazdı. Bu həm də xarakter məsələsidir. İlham Əliyevin xarici siyasəti məsuliyyətli, prinsiplial, öhdəliklərinə sadıq və qürurlu azərbaycanlı obrazının diplomatik müstəvidə təcəssümüdür.

Elçin MİRZƏBƏYLİ,
*Milli Məclisin deputatı,
Ədalət, Hüquq, Demokratiya
Partiyasının sədr müavini*